

Finansdepartementet

Remiss angående ansökan om oktroj för Salus Bankaktiebolag

Riksbanken har beretts tillfälle att yttra sig över Salus Bank ansökan om oktroj. Riksbanken tillstyrker att banken beviljas oktroj. Vissa överväganden har emellertid gjorts rörande bankkoncernens bolagskonstruktion, vilket utvecklas närmare i det följande.

Verksamheten i Salus bankkoncern kommer att bedrivas i banken samt i ett av banken helägt kreditmarknadsbolag, Salus Finans. Kreditmarknadsbolaget kommer att fungera som bostadsinstitut, med utlåning till bostäder som i stort sett enda verksamhet. Enligt bankens ursprungliga planer skulle bostadsinstitutet finansieras uteslutande med lån från moderbanken. Detta skulle innebära en annorlunda finansiering än vad som är brukligt för bankkoncerner med motsvarande uppdelning av utlåningsverksamheten på en moderbank och ett bostadsinstitut. Det normala för dessa är att bostadsinstitutet finansieras genom obligationsupplåning. Den i Sverige traditionella uppdelningen mellan moderbank och bostadsinstitut har sin grund i att banker inte varit tillåtna att ge lån med lång löptid som är lämpliga för bostadsfinansiering. Dessa lån har varit lämpliga att finansiera med upplåning på värdepappersmarknaden genom bostadsinstitutet.

När banken delat upp verksamheten i två bolag har skälet inte varit att avgränsa en verksamhet som skall finansieras med obligationsupplåning. Behovet av att dela upp verksamheten har i stället uppstått på grund av regeln om krediters löptid i 2 kap. 19 § bankrörelselagen (BrL). Enligt denna regel skall förfallotiden för lån bestämmas så att den är förenlig med villkoren för bankens förbindelser. Banken får endast i begränsad omfattning lämna lån med mer än ett års löptid. Det sammanlagda beloppet av sådana lån får maximalt motsvara 25 procent av summan av aktiekapitalet och inlåningen. Genom att dela upp verksamheten i två bolag, där banken genom lån med kort löptid finansierar lån med lång löptid i bostadsinstitutet, har banken undgått att i bokstavlig mening bryta mot stadgandet i BrL 2:19.

Regeln i BrL 2:19 har ursprungligen ett syfte att begränsa såväl ränterisken som likviditetsrisken i banker. Behovet av att hantera ränterisker via en matchningsregel av det aktuella slaget måste ses som begränsat och regeln i detta avseende obsolet,

med hänsyn till de möjligheter som derivatinstrument ger för att hantera ränterisker. Beträffande likviditetsrisker kan regeln anses ha en större praktisk betydelse. Att bankers skulder har kortare löptid än dess tillgångar kan medföra att likviditetsproblem uppstår, om bankens långivare eller insättare drar tillbaka betydande medel under kort tid.

Riksbanken har ifrågasatt om bankens föreslagna bolagskonstruktion överensstämmer med det syfte regeln i BrL 2:19 har. Finansieringen av Salus Finans skulle enligt den ursprungliga planen ha skett uteslutande genom lån och eget kapital från moderbanken. Därmed skulle det inte funnits några externa intressenter i kreditmarknadsbolaget och uppdelningen av verksamheten i två företag hade kunnat ses som en intern bokföringsmässig konstruktion. Bankens finansiering består så gott som uteslutande av inlåning från allmänheten. Genom bolagskonstruktionen hade det blivit möjligt att finansiera långfristiga lån med inlåning.

Efter diskussion med banken avseende det ovan diskuterade problemet har denna aviserat att den avser att bedöma de krediter som ges från banken till bostadsinstitutet som långfristiga beträffande tillämpningen av BrL 2:19. Bankens långfristiga utlåning kommer inte att uppgå till mer än 25 procent av summan av aktiekapitalet och inlåningen i banken. Givet de resultat- och balansräkningsprognoser som banken presenterat innebär detta att bostadsinstitutet kommer att behöva använda sig av viss extern upplåning. Därmed får bankkoncernen den i Sverige vanliga utformningen med en moderbank och ett helägt bostadsinstitut som finansierar sig genom långfristig extern upplåning. Detta innebär att stadgandet i BrL 2:19 kan anses uppfyllt såväl bokstavligen som i enlighet med regelns syfte. Mot bakgrund av detta tillstyrker Riksbanken att banken beviljas oktroj.

Det kan diskuteras om BrL 2:19 har en utformning som innebär en optimal begränsning av likviditetsriskerna i bankerna eller om nya regler skulle behövas för att tillförsäkra detta. Behovet av att hantera likviditetsproblem i en bank hanteras på kort sikt i huvudsak av att banken håller en viss mängd realiserbara tillgångar, som exempelvis värdepapper, och att avtal upprättas med andra banker om likviditetslinor. Reglerna i BrL avspeglar inte detta. Överväganden om hur lagstiftningen skall tillförsäkra att likviditetsrisker hanteras i bankerna på lämpligt sätt ligger inom ramen för banklagskommitténs arbete och Riksbanken vill i detta sammanhang peka på vikten av att reglerna på detta område ses över.

Beslut i detta ärende har fattats av vice riksbankschefen Stefan Ingves efter föredragning av Martin Blåvarg.

Stefan Ingves

Martin Blåvarg